

DEKLARACJA PROGRAMOWA
IV SESJI PLENARNEJ
OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW
„SENIORZY I PRZYSZŁOŚĆ POLSKI”
1 października 2018 r.

Uznając, iż Obywatelski Parlament Seniorów stanowi ogólnopolski organ rzecznictwa interesów polskich seniorów, a jego apolityczna i neutralna światopoglądowo działalność jest pozytywnym przejawem partycypacji w życiu społecznym i procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego, delegaci na IV Sesję Plenarną przyjmują deklarację programową na trzeci rok II kadencji oraz adresują do władz publicznych postulaty w zakresie pożądanego kierunku polityki senioralnej.

I. Uwarunkowania i kierunki działań organów i delegatów OPS

1. Rozwój istniejących delegatur i inspirowanie ich powstawania w pozostałych regionach.

Powołanie regionalnych delegatur OPS potwierdziło zasadność, spełniło cel i oczekiwania, bowiem powstanie ich w 7 regionach, tj. w dolnośląskim, kujawsko-pomorskim, lubuskim, mazowieckim, pomorskim, śląskim i warmińsko-mazurskim zacieśniło współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, spowodowało widoczny wzrost aktywności delegatów OPS w lokalnych społecznościach, a delegatury zaczęły spełniać rolę centrów, wokół których konsoliduje się środowisko seniorów z różnych organizacji jak i osób niezrzeszonych.

Delegaci OPS z satysfakcją odnotowują wzrastające zainteresowanie współpracą władz samorządowych z organizacjami senioralnymi, które dostrzegają problemy starszych mieszkańców gminy/powiatu/województwa i angażują się w działania prosenioralne. Tym samym stają się ważnym podmiotem kreującym i realizującym politykę senioralną na poziomie lokalnym i naturalnym partnerem organizacji skupiających i reprezentujących osoby starsze.

2. Przyjęcie zmian w Regulaminie organizacyjnym OPS na III kadencję inspirujących większą aktywność organów i delegatur OPS oraz pozyskanie osób mających predyspozycje i wykazujących zaangażowanie w realizację misji OPS oraz osób zaufania publicznego.

Publikowane projekty zmian w dokumentach konstytuujących OPS są wynikiem ponad rocznych konsultacji i ukierunkowane zostały na:

- 1/ wzmocnienie samodzielności i nadania większych uprawnień Regionalnym Delegaturom OPS,
- 2/ podwyższenie wymagań kwalifikacyjnych wobec członków prezydium OPS, w tym określenia zakresu ich obowiązków,
- 3/ zwiększenie odpowiedzialności osób decyzyjnych za realizację celów statutowych OPS,

4/ pozyskanie do współpracy nowych partnerów do tworzenia i wspólnej realizacji polityki senioralnej, rekrutujących się z administracji centralnej i społecznie odpowiedzialnego biznesu.

3. Delegaci pozytywnie oceniają powstanie Fundacji OPS, jednak uważają za konieczne większe zaangażowanie organów OPS i delegatur w pozyskiwanie funduszy na bieżącą działalność.

Fundacja pełnić może jedynie rolę instrumentu prawno-organizacyjnego i finansowego, reprezentującego OPS i wspierającego organizację kolejnych sesji. Nie może natomiast zastępować aktywności i wyřęcać organów i delegatów w wykonywaniu ich obowiązków. Konieczny jest wzrost odpowiedzialności i aktywności Prezydium i Regionalnych Delegatur OPS w zakresie samodzielnego pozyskiwania funduszy na realizację celów statutowych.

II. Stanowisko Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w kluczowych sprawach społecznych

1. Z ogromnym szacunkiem wspominamy dziś pokolenia Polaków, którzy walczyli i pracowali dla Polski, poświęcając Jej swoje siły, wiedzę, nierzadko życie. Czczymy i przechowujemy pamięć o tych, którzy odeszli, jesteśmy świadkami niełatwej historii naszego kraju, strażnikami tradycji narodowej. W 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, seniorzy, wśród których są rówieśnicy Niepodległej - wiedzą, jaka jest cena wolności i jak należy ją chronić. Daje nam to prawo, aby – w obliczu narastających w kraju konfliktów - zaapelować do wszystkich sił politycznych i społecznych, do wszystkich współobywateli o godne obchody Święta Niepodległości. **Niech to Święto łączy, a nie dzieli Polaków.**

2. Podstawą i warunkiem rozwoju demokratycznego państwa jest społeczeństwo obywatelskie. Aktywność obywatelska oznacza współdziałanie i współodpowiedzialność za sprawy ważne dla całego kraju i społeczeństwa w różnych obszarach życia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym. Osoby starsze mają szczególne prawo i obowiązek aktywnej partycypacji w życiu społecznym, wyrażania swojej opinii, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem i budowania relacji międzypokoleniowych. Blisko 9 - milionowa społeczność osób starszych oczekuje poszanowania dla swojej ogólnopolskiej reprezentacji, jaką jest Obywatelski Parlament Seniorów, w tym umożliwienia wyrażania swoich poglądów, prowadzenia dialogu z władzami publicznymi oraz organizowania dorocznych sesji plenarnych **we właściwym dla tego miejscu, jakim jest gmach Sejmu RP.**

3. Wobec zbliżających się wyborów samorządowych zwracamy się z apelem do wszystkich polskich seniorów o powszechny udział w tym wydarzeniu. Głosy polskich seniorów będą miały realny wpływ na kierunki polityki senioralnej i traktowanie osób starszych w społeczeństwie. **Niech postawa i aktywność obywatelska seniorów będzie wzorem dla młodszych pokoleń.**

III. Stanowisko Obywatelskiego Parlamentu Seniorów w sprawie kierunków polityki senioralnej

1. OPS pozytywnie ocenia przygotowanie dokumentu *Polityka społeczna wobec osób starszych*

do roku 2030 Bezpieczeństwo-Uczestnictwo–Solidarność, który w sposób kompleksowy prezentuje obszary, kierunki i formy działań wszystkich podmiotów realizujących politykę senioralną. Stanowi on kontynuację **Założeń Długofalowej Polityki Senioralnej na lata 2014-2020**. OPS wyraża nadzieję, że sprawy osób starszych staną się jednym z priorytetów działań rządu, władz samorządowych, wszystkich instytucji i organizacji senioralnych, doprowadzając do realnych efektów społecznych. Wymaga to jednak przeznaczenia na realizację odpowiednich środków, przede wszystkim finansowych.

2. OPS wyraża aprobatę dla wszelkich inicjatyw zmierzających do zdiagnozowania i poprawy sytuacji osób starszych oraz zapewnienia im godnego miejsca w społeczeństwie. Są to w szczególności następujące działania:

-Opracowanie *Informacji o sytuacji osób starszych w Polsce w 2016 roku*, co stanowi realizację *Ustawy o osobach starszych*. Należy z satysfakcją podkreślić, że treść dokumentu została wzbogacona m.in. o przedstawienie wybranych działań prosenioralnych samorządu. OPS zwraca jednak uwagę, że przedstawiona w *Informacji* diagnoza sytuacji osób starszych, zwłaszcza w zakresie ich sytuacji materialnej i bytowej, **wskazuje na ogrom niezaspokojonych potrzeb**.

OPS stoi na stanowisku, że celowe jest wprowadzenie stałego monitoringu sytuacji ekonomicznej emerytów i rencistów, z wykorzystaniem informacji pochodzących od organizacji senioralnych. Wskazane jest szersze zaangażowanie organizacji senioralnych przy tworzeniu kolejnych raportów, przy jednoczesnym wsparciu tego celu instrumentami finansowymi.

- Kontynuacja Rządowego Programu Wieloletniego *Senior+* (*do 2016 roku funkcjonującego pod nazwą Senior-WIGOR*), którego efektem będzie powstanie w 2018 roku ponad 200 nowych domów dziennego pobytu dla osób starszych i dofinansowanie 224 istniejących.

OPS apeluje o dalsze zwiększanie liczby tych bardzo potrzebnych placówek.

- Wprowadzenie programu *Opieka 75+*, w ramach którego udzielono wsparcia małym gminom wiejskim i miejskim, które samodzielnie świadczą usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne.

- Przeprowadzenie kampanii informacyjnej *Bezpieczny i Aktywny Senior*, mającej na celu podwyższenie świadomości o możliwych zagrożeniach bezpieczeństwa osób starszych i przeciwdziałanie im.

Dostrzegając powyższe, pozytywne działania władz, w szczególności Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, **OPS zwraca jednak uwagę na nierozwiązane problemy dotykające osoby starsze, takie przede wszystkim jak:**

- wzrastające koszty utrzymania, w tym koszyka dóbr najczęściej finansowanego przez seniorów, tj. żywności, leków, energii, wody, czynszów, usług rehabilitacyjnych;

- pogarszająca się sytuacja materialna. Mimo podwyżki najniższych świadczeń, dokonanej w roku ubiegłym, rośnie liczba osób otrzymujących emerytury minimalne lub poniżej minimalnej.

Problem bieda-emerytur dotyczy w szczególności kobiet, których świadczenia są niższe nawet o 60% w porównaniu do mężczyzn.

Seniorzy oczekują od rządu przedstawienia realnego programu podwyżek świadczeń emerytalno-rentowych, zwłaszcza najniższych, do poziomu co najmniej minimum socjalnego;

- niezadowalające zasady i wysokość waloryzacji. OPS stoi na stanowisku, że coroczna waloryzacja powinna spełniać nie tylko funkcję ekonomiczną, tj. utrzymanie siły nabywczej emerytury/renty, ale również społeczną, wyrażającą się w zapobieganiu powiększania się dysproporcji pomiędzy przeciętną emeryturą a przeciętną płacą. Apelujemy o rozważenie wprowadzenia waloryzacji w formule „wskaźnik waloryzacji, jednak nie mniej niż...”, plus co najmniej 50% wzrostu płac”;

- coraz bardziej utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, wydłużające się oczekiwanie na niezbędne zabiegi, niedostępność cenowa wielu leków.

OPS zwraca uwagę, że program *Leki 75+* w obecnej postaci nie spełnia swoich założeń z uwagi na bardzo ograniczony asortyment lekarstw i ograniczenia wiekowe.

OPS wyraża obawy odnośnie stopnia przygotowania publicznej służby zdrowia do potrzeb dynamicznie rosnącej liczby osób starszych, wymagających specjalistycznej opieki geriatrycznej. Apelujemy do rządu o utworzenie *Narodowego Programu Zdrowia 60+*, który będzie odpowiedzią na potrzeby zdrowotne starzejącego się społeczeństwa.

2. OPS z uznaniem przyjmuje kolejne raporty z wyników kontroli Najwyższej Izby Kontroli dotyczące sytuacji osób starszych w 2017 roku, m.in.

- *Usługi opiekuńcze świadczone osobom starszym w miejscu zamieszkania*. Sytuacja w tym zakresie jest wysoce niezadawalająca i realizacja zawartych w raporcie NIK rekomendacji jest jednym z głównych wyzwań dla samorządu terytorialnego.

- *Opieka nad osobami starszymi w dziennych domach pomocy*.

OPS jednocześnie zwraca uwagę, że nie zostały wdrożone zalecenia z raportu NIK z 2016 roku pn. „*Opieka nad osobami chorymi na chorobę Alzheimera oraz wsparcie dla ich rodzin*” w zakresie Narodowego Planu Alzheimerowskiego, w tym opracowania i wdrożenie standardów dotyczących wczesnego wykrywania symptomów choroby Alzheimera oraz standardów postępowania leczniczego i opiekuńczego wobec chorych.

3. OPS wyraża poparcie dla inicjatywy Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącej I Kongresu Praw Obywatelskich. Popieramy konsekwentny udział Rzecznika Praw Obywatelskich w pracach Grupy roboczej ONZ ds. starzenia się, wypracowującej Konwencję o prawach osób starszych oraz innych działaniach na rzecz ochrony praw osób starszych na forum międzynarodowym.

Siła ruchu senioralnego leży w jego jedności i współpracy.

Obywatelski Parlament Seniorów za główny warunek skutecznego oddziaływania na kierunki polityki senioralnej uważa dalszy proces konsolidacji środowisk senioralnych, oparty o wspólne cele, programy i współdziałanie w ich realizacji.